LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Liikenteenharjoittajien vastaiset toimet, jos ne helpottavat tai harjoittavat ihmiskauppaa tai maahanmuuttajien salakuljetusta tai välineellistettyä maahantuloa Euroopan unionin alueelle

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi

Päivi Jämsä VPO

Komission ehdotus

- Komissio antoi 2021 liittyen Puolan ja Valko-Venäjän rajan tulehtuneeseen tilanteeseen. Valmisteltiin kiireellä. Tuolloin asian käsittely EU:ssa ja siten edelleen eduskunnassa pysähtyi sen sisältämiin oikeudellisiin kysymyksiin liittyvien huolien vuoksi.
- Komission muuttoliikeasetiedonannossa 2024 tämä ehdotus todettiin yhdeksi tarpeelliseksi työkaluksi ilmiöön puuttumiseksi. Puheenjohtajamaa Puola käynnisti asetusehdotuksen käsittelyn uudelleen.
- Tarkoituksena on mahdollistaa maa-, ilma- ja vesiteitse toimivien liikenteenharjoittajien toiminnan rajoittaminen tilanteissa, jossa ne helpottavat tai harjoittavat ihmiskauppaa, maahanmuuttajien salakuljetusta tai välineellistettyä maahantuloa Euroopan unionin alueelle.
- Puheenjohtajamaa Puolan tavoitteena on saada yhteinen näkemys kevään aikana

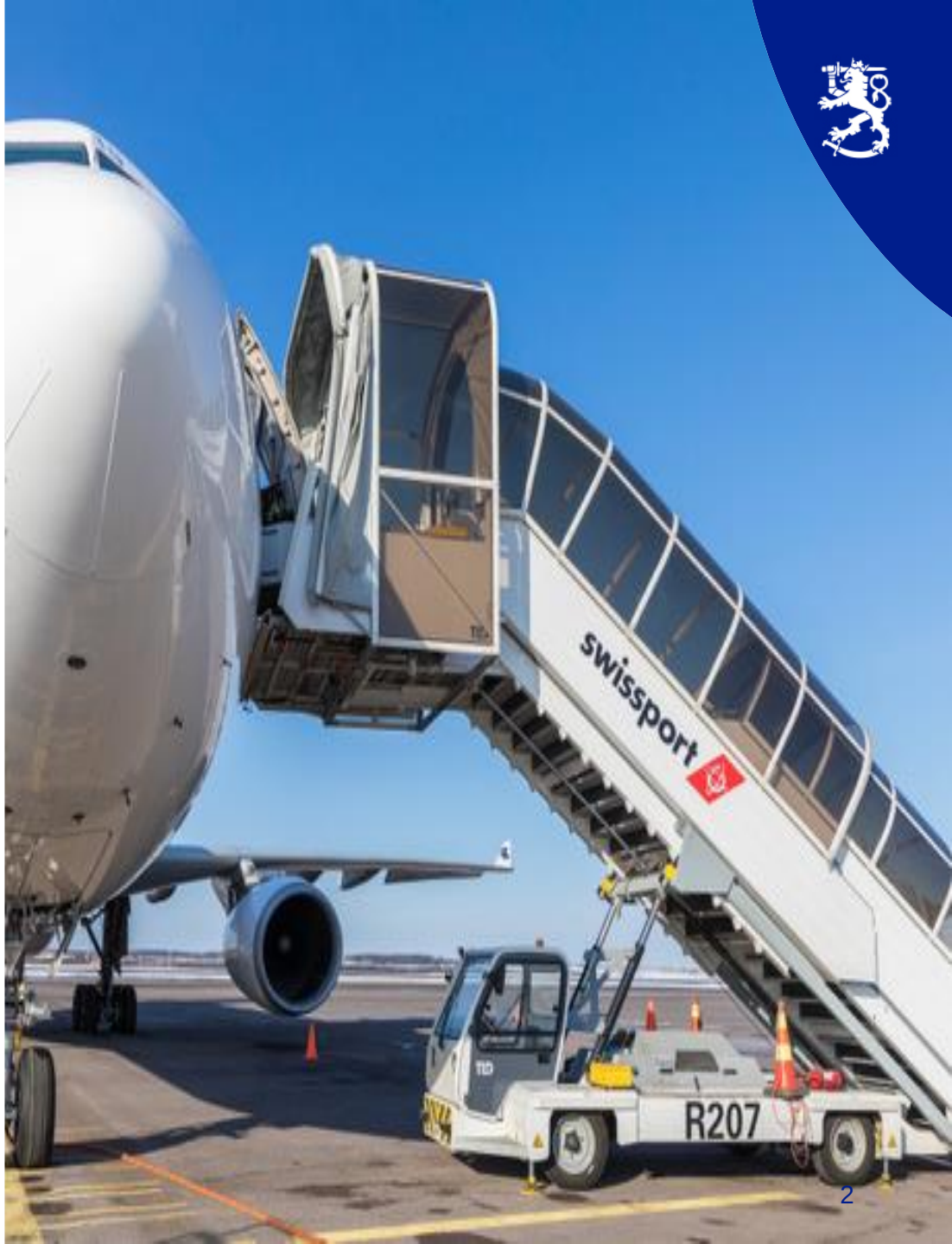

Ehdotettu menettely

- Alkaa komission aloitteesta (jäsenvaltiot voivat pyytää sitä)
- Liikenteenharjoittajaa kuullaan ja pyritään ensisijaisesti löytämään ratkaisu keskusteluissa sen kanssa
- Jäsenvaltioita kuullaan ja mahdolliset toimet yhteensovitetaan jäsenvaltioden toimien kanssa
- Jos se on perusteltua, komissio voi viimeisenä vaiheena esittää, että **neuvosto päättäisi tarpeesta keskeyttää tai kieltää liikenne tai toimilupa EU:ssa enintään vuoden uusittavaksi määräajaksi**
- Toimet asetettaisiin komission täytäntöönpanosäännöksillä ja julkaistaisiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä
- Jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten olisi pantava täytäntöön asetetut toimet ja tiedotettava niistä matkustajia
- Asetuksen perusteella saadut tiedot ja toimet otettaisiin huomioon arvioitaessa liikenteenharjoittajien mainetta muiden EU-asetusten perusteella

Vaikutus toimivallanjakoon

- Ehdotuksen toimet koskevat jäsenvaltioiden ja unionin jaettuun toimivaltaan kuuluvaa kansainvälistä liikennettä (liikennesopimuksia)
- Ehdotettu päätöksentekomenettely (neuvoston päätökset) ei noudata toimivallanjakoa ja voi johtaa sen siirtymiseen

➢ Asian jatkokäsittelyssä tulisi varmistaa, että sääntelyllä ei vaikuteta jäsenvaltioiden tämänhetkiseen mahdollisuuteen tehdä kahdenvälisiä sopimuksia kansainvälisestä liikenteestä (tilanteissa, joilla ei ole mitään liityntää välineellistettyyn maahantuloon)

➢ Toimivallan siirtyminen estäisi Suomea hoitamasta kiireellisiä liikennetarpeita ainakin lentoliikenteessä jatkossa ja voisi vaikuttaa siihen millaisia liikenneyhteyksiä Suomesta on tulevaisuudessa mahdollista tarjota

➢ Asetuksella voi olla vaikutuksia meneillään olevaan komission tulkintapyyntöön EU-tuomioistuimelta toimivallanjaosta Unionin ja jäsenvaltioiden välillä EU-Oman –lentoliikennesopimuksen allekirjoittamista koskevan päätöksen osalta.

Muut oikeudelliset kysymykset

- Oikeusperusta olisi tarkasteltava ottaen huomioon asetuksen tavoitteet: liikenne vs. maahantulo
- Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatetta olisi tarkasteltava siitä näkökulmasta, että etenkin lentoliikenteen osalta toimenpiteitä voisi olla mahdollista toteuttaa myös kansallisilla toimilla, kuten olemassa oleviin kahdenvälisiin sopimuksiin perustuen
- liikenteenharjoittajien oikeuksien ja perusoikeuksien toteutumiseen on kiinnitettävä huomiota:
  - Asetettavien toimien perusteet olisi oltava selvät, jotta liikenteenharjoittajat voivat varautua niihin
  - hallinnollisten seuraamusten perusteena olevan tosiseikaston toteamiselle olisi asetettava riittävät vaatimukset
  - Liikenteenharjoittajalle olisi annettava mahdollisuus korjata toiminnassaan havaitut puutteet

Muut oikeudelliset kysymykset

- Liikenteenharjoittajien oikeusturvaan ja sen käytännön toteutuskeinoihin tulisi kiinnittää huomiota
  - esimerkiksi säätämällä oikaisu- tai uudelleentarkastelumenettelystä ennen tuomioistuimeen menemistä
- Erityisesti yksityishenkilöiden yksityisyydensuojan näkökulmasta henkilötietojen käsittelyä koskevien velvoitteiden suhde EU:n tietosuojasääntelyyn olisi oltava selvä ja EU:n tietosuojasääntelyn mukaista
- Ehdotuksella asetettavien menettelyn ja määritelmien selkeyttä olisi vielä yleisesti tarkasteltava

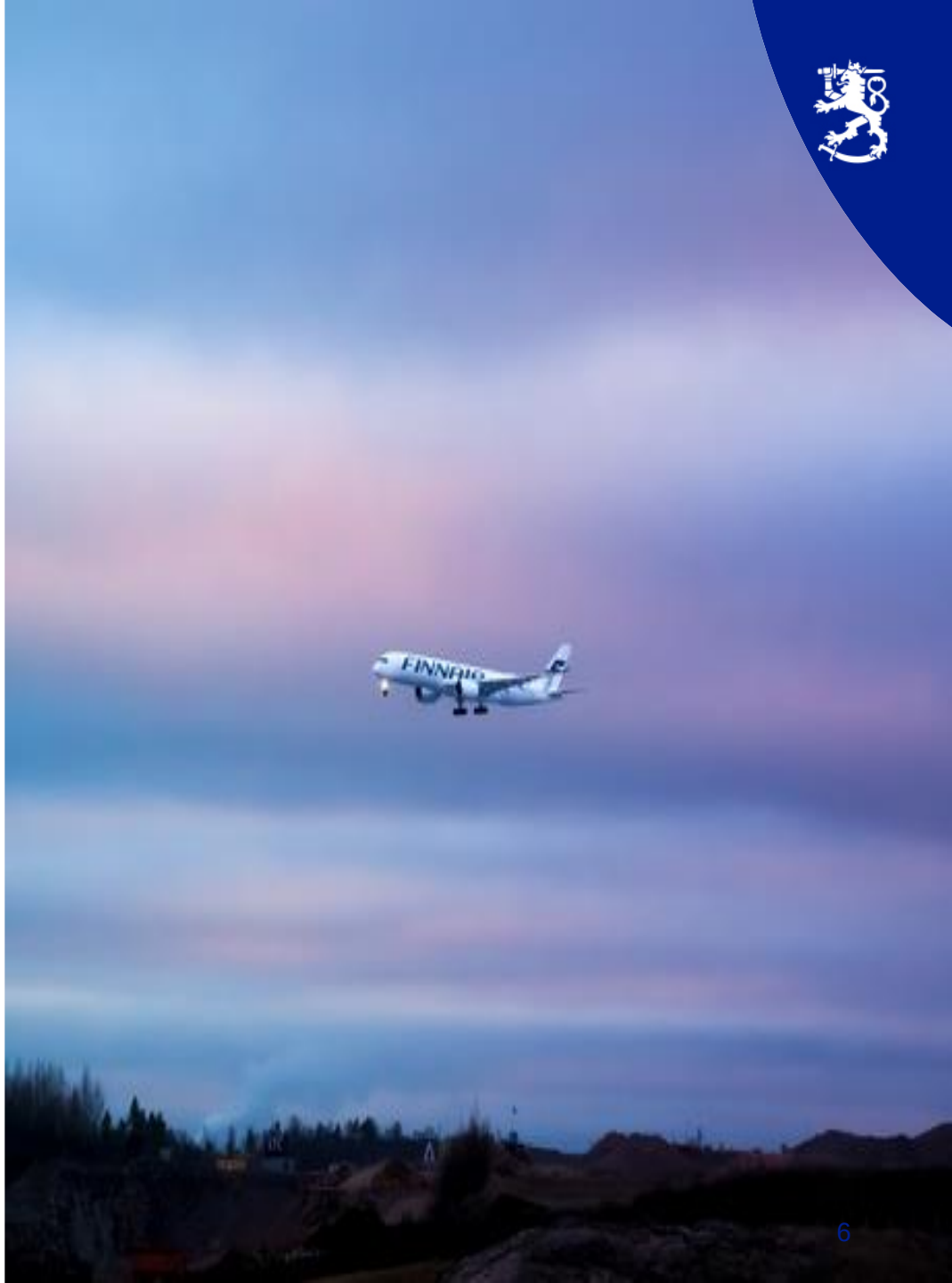

Ehdotettu Suomen kanta

- Suomi tukee ehdotuksen tavoitetta ja pitää lähtökohtaisesti kannatettavana, että niiden liikenteenharjoittajien, jotka helpottavat tai harjoittavat ihmiskauppaa tai maahanmuuttajien salakuljetusta tai välineellistettyä maahantuloa Euroopan unionin alueelle, toimintaa voidaan estää tai rajoittaa tarpeellisilla ja oikeasuhteisilla toimilla
- Toimivaltaa koskeviin ja muihin avoimiin oikeudellisiinkysymyksiin on löydettävä ratkaisu neuvotteluiden kuluessa

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos